Héctor Ameal

Obres de la
Col·lecció Bassat

Organització:
Museu Arxiu de Sant Andreu de Llavaneres
amb la col·laboració del Consorci Museu d'Art
Contemporani de Mataró

Edició catàleg:
Museu Arxiu de Sant Andreu de Llavaneres

Fotografies:
FotoGasull

Comissariat: Núria Poch

Disseny gràfic i maquetació:
ddedisseny

Impressió:
Gràfiques Llavaneres

Dipòsit legal:
B 9679-2021

El nostre més sincer agraïment a l'Hèlios Ameal, sommelier conegut professionalment com Bruno Tannino i col·laborador de la Bullipèdia, per tota la documentació que ens ha facilitat.

Del 4 de juny al 31 de juliol de 2021

Una gran descoberta

De nou, el Museu de Llavaneres ens fa una invitació que no podrem rebutjar de cap de les maneres. De la mà de la Col·lecció Bassat, Can Caralt mostrarà l'obra d'un artista d'origen argentí afincat a Sitges, desconegut per al gran públic, que ben segur que ens captivarà. Héctor Ameal.

Del 4 de juny al 31 de juliol, la sala d'exposicions de Llavaneres presentarà 25 pintures i dibuixos d'aquest artista, desaparegut fa gairebé tres anys. Un artista que va triar Catalunya per viure i que va deixar enrere el seu passat publicitari per abocar-se al món de l'art sense aturador.

El text de la Núria Poch, que tindreu el plaer de llegir tot seguit, m'ha deixat captivat: «... Ameal no inventa temes nous sinó que expressa com ningú la dualitat de les coses.» Quin gran debat que obre per tancar el seu escrit la directora de la Col·lecció Bassat...

I és que Ameal ens explica la dualitat com ho han fet molt pocs artistes. Allò oposat que conviu en una mateixa persona o en una mateixa cosa. Llums i ombres, tons freds i calents, pas del temps i absència de vida. Tindrem el plaer de contemplar tot això i molt més, perquè l'art és sentir, deixar-se fluir.

Aquesta exposició ve precedida per grans elogis de la crítica. És un regal que ens serveix la Fundació Bassat i n'estem molt agraïts. Ara només cal que trobeu el moment per enfilar el camí cap a Can Caralt: ben segur que la visita us despertarà sentiments adormits i us crearà, potser, certa angoixa. I sortireu després de nou als jardins del Museu i mirareu el cel blau i comprovareu que, efectivament, encara que sembli el contrari, el món continua girant...

No us ho perdeu.

Joan Mora i Buch
Alcalde de Sant Andreu de Llavaneres

Em plau presentar-vos la quinta exposició d'una selecció dels fons de la Col·lecció Bassat al Museu Arxiu de Sant Andreu de Llavaneres. La col·laboració entre el Museu Arxiu i el Consorci Museu d'Art Contemporani de Mataró, s'inicià l'any 2016 amb una monogràfica d'Albert Ràfols-Casamada.

L'exposició que presentem en aquesta ocasió mostra l'obra d'Héctor Ameal, notable creatiu, pintor i il·lustrador d'origen argentí, que va residir a Sitges, un artista autèntic i singular que amb la seva mirada ens convida a viatjar entorn els misteris i el plaers de viure.

La Col·lecció Bassat i la Nau Gaudí formen part d'aquelles activitats que a Mataró l'omple d'orgull mostrar. Activitats que les volem perquè la ciutadania en gaudeixi i també perquè ens arribin visitants als qui rebem amb els braços oberts i una gran benvinguda.

Als que visiteu l'exposició de Sant Andreu de Llavaneres, gaudiu de l'exposició i us convido a seguir la visita a la Nau Gaudí de Mataró i a aprofitar per conèixer tot allò que la ciutat us ofereix.

David Bote Paz
Alcalde de Mataró

Héctor Ameal

Sempre he sentit admiració pels publicitaris o dissenyadors gràfics que es passen a la pintura o al dibuix, com Héctor Ameal, que després de treballar al màxim nivell en agències com MacCann Erickson, decideix fer el salt a un art que, per definició, és més lliure. Els publicitaris estem obligats a complir el que s'anomena un briefing, és a dir, un encàrrec, que ha d'aconseguir uns resultats determinats. Els artistes plàstics, no, encara que moltes vegades hagin de discutir amb els seus marxants que, lògicament, volen vendre, mentre que els bons artistes el que volen és transcendir i que la seva obra aporti el més possible a la història de l'art. No puc estar més d'acord amb ells i específicament amb Héctor Ameal, a qui vaig conèixer a Sitges cap al final de la seva vida, que no va ser fàcil perquè va patir una greu malaltia, malgrat la qual les abraçades que ens vam fer i els somriures que ens va regalar, no els oblidaré mai.

Lluís Bassat i Héctor Ameal

Com tampoc oblidaré el gest del seu fill Hèlios, famós sommelier, conegut professionalment com Bruno Tannino, qui va decidir que la nostra fundació era el millor lloc on conservar l'obra del seu pare, que estava emmagatzemada en un lloc de gran risc de malmetre's per la humitat. Sortosament vam arribar a temps i l'hem cuidat com un tresor, no només per com valorem la seva qualitat, si no també per allò que han dit i escrit d'ella crítics tant importants com el belga Jean Cimais: "Ameal es troba entre els grans dibuixants, en algun lloc entre Jeronimus Bosh, Goya, Durero o, per citar un contemporani, Wunderlich" Poques vegades s'han escrit coses tan elogioses d'un artista de la nostra col·lecció, que exposa, ara, al Museu Arxiu de Sant Andreu de Llavaneres.

Lluís Bassat

Ameal, una primera aproximació

Héctor Ameal, Josep M. Codina i Núria Poch

Héctor Ameal va morir d'una malaltia d'aquelles que ningú mereix, el juliol del 2018 a l'Hospital de Sant Joan Baptista de Sitges. Un any abans, el seu fill Hèlios buscava qui pogués fer-se càrrec del llegat artístic del seu pare i de retruc, el pintor mataroní Josep M. Codina, me'n va parlar. Jo no coneixia l'obra d'Ameal, però en Josep M. sí, i la coneixia a través d'un altre artista mataroní, en Josep Novellas. Al catàleg *Novellas. Desdoblaments*, Glòria Bosch havia escrit[1]: "Amb motiu de la visita a la fira d'Arco, l'any 1985, Novellas diu a Josep M. Codina que es fixi en Ameal, un artista a qui segueix la pista des d'algunes peces aïllades, segurament a partir de 1976". I en Codina ho va fer, s'hi va fixar, tant és així, que l'obra de dos artistes mataronins, té influències, als anys vuitanta, de l'obra d'Ameal. I el que és més bonic d'aquesta història, és que el cercle es va poder tancar el juny del 2017 quan vam visitar a Ameal i en Josep M. Codina li va poder explicar. Aquell dia, amb la trobada dels dos artistes, l'Héctor va saber de la reminiscència d'aquelles antigues influències seves.

Ameal va néixer a Buenos Aires el 22 de novembre del 1944. Va estudiar a l'Escola d'Arts Gràfiques i a l'Escola Superior de Belles Arts Manuel Belgrano, on van estudiar també el Premi Nobel de la Pau, Rodolfo Pérez Esquivel i l'artista cinètic Julio Le Parc. Alhora que estudiava, s'inicià en el disseny gràfic i la creació publicitària, fet que va propiciar que l'any 1967, la prestigiosa agència McCann Erickson el contractés a la seva seu de Lima. Serà a la capital del Perú on pintarà els primers olis. L'any 1969, de viatge a Milà, on es volia establir, va fer escala a Barcelona i va decidir quedar-s'hi. L'any 1976, instal·lat a Sitges, es va presentar al XVIIIè Concurs Internacional de Dibuix Ynglada-Guillot, essent-ne finalista amb dos dibuixos a ploma. L'any següent s'hi tornà a presentar, també amb dos dibuixos a ploma i va guanyar el concurs amb l'obra *Primer Vicesecretari General*, que es conserva al Gabinet de dibuixos i Gravats del Museu Nacional d'Art de Catalunya[2]. L'altra obra, *El patriarca*, és ara a la Col·lecció Bassat[3].

Però si un concurs va ser decisiu en la seva carrera com artista fou el del Premi de Dibuix de la Fundació Joan Miró de Barcelona, de l'any 1982, on hi va presentar la ploma *El único y su propiedad*. El galerista francès Philippe Guimiot va veure el dibuix a l'exposició de les obres finalistes i guanyadores, i tant li va agradar, que Ameal va passar a formar part dels artistes de la seva galeria a Brussel·les[4], on l'any següent exposava individualment, catorze dibuixos a ploma[5]. Aquell mateix any, Guimiot va participar a la Fiac de París amb obres d'Ameal i d'altres artistes de la galeria, i l'any següent va fer el mateix a la fira Arco'84 de Madrid. 1985 serà l'any del canvi. Si fins llavors Ameal presentava dibuixos a ploma, al *One-Man-Show* de la galeria Philippe Guimiot a Arco'85 hi presentarà vuit pintures i un dibuix, fet que es repetirà l'any següent a la seva segona exposició individual a la galeria Guimiot, on presenta per primera vegada pintures al tremp[6].

L'exposició que presentem al Museu Arxiu de Sant Andreu de Llavaneres, bàsicament és una selecció de pintures i dibuixos d'aquest moment, els anys vuitanta, totes elles a la Col·lecció Bassat, des que es va fer càrrec del llegat de l'artista. Ameal domina el dibuix a ploma amb un perfecció quasi obsessiva, aconseguint llum i ombres vibrants, pròpies del gravat. Quasi tots els seus personatges, virtuosament retrats, són persones grans, solitaris representants de la buidor existencial i fins a cert punt caricaturitzats. El crític d'art Jean Cimaise[7], el comparava amb El Bosco per la sensació d'angoixa que transmeten en tant que representants d'un món que s'esfondra.

Les seves pintures, en canvi, representen espais interiors silenciosos, amb llum d'interior, quasi monocroms, com pàl·lids, amb elements recurrents com les taules, les cadires o les làmpades. Amb el seu domini de la pintura al tremp, Ameal aconsegueix obres de tons calents (ocres i marrons) o tons freds (grisos pàl·lids, blaus com esvaïts) quasi transparents, dins una composició tancada, d'una perspectiva vertical com de papiroflèxia o un joc de miralls. Algunes obres són com natures mortes, d'altres incorporen uns personatges esprimatxats, com absents i enigmàtics, en un món de temps immòbil i és que Ameal no inventa temes nous sinó que expressa com ningú, la dualitat de les coses.

1. BOSCH, Glòria: *Els desdoblaments de Josep Novellas* al catàleg *Novellas. Desdoblaments*, Caixa Laietana i Institut Municipal d'Acció Cultural, Mataró, 2011, pàg. 29
2. Referència MNAC – GDG 107781-D.
3. Vegeu pàgina 23
4. Jaume Plensa va exposar individualment a la Galeria Philippe Guimiot de Brussel·les l'any 1989
5. L'obra *Relatividad*, a la pàgina 24, formava part d'aquesta exposició
6. L'obra *Miércoles de ceniza*, a la pàgina 6, es va exposar a Arco'85
7. CIMAISE, Jean: *Ameal: du côté de Bosch*. Le Drapeau Rouge, Brussel·les, 4 de maig del 1983

Miércoles de ceniza
1984
60,2 x 73 cm
Pintura al tremp sobre fusta

El sillón de Tito
circa 1985
73,5 x 60,2 cm
Pintura al tremp sobre fusta

La inocente ególatra
circa 1985
80,6 x 64,6 cm
Pintura al tremp sobre fusta

Sense títol
circa 1985
81 x 64,8 cm
Pintura al tremp sobre fusta

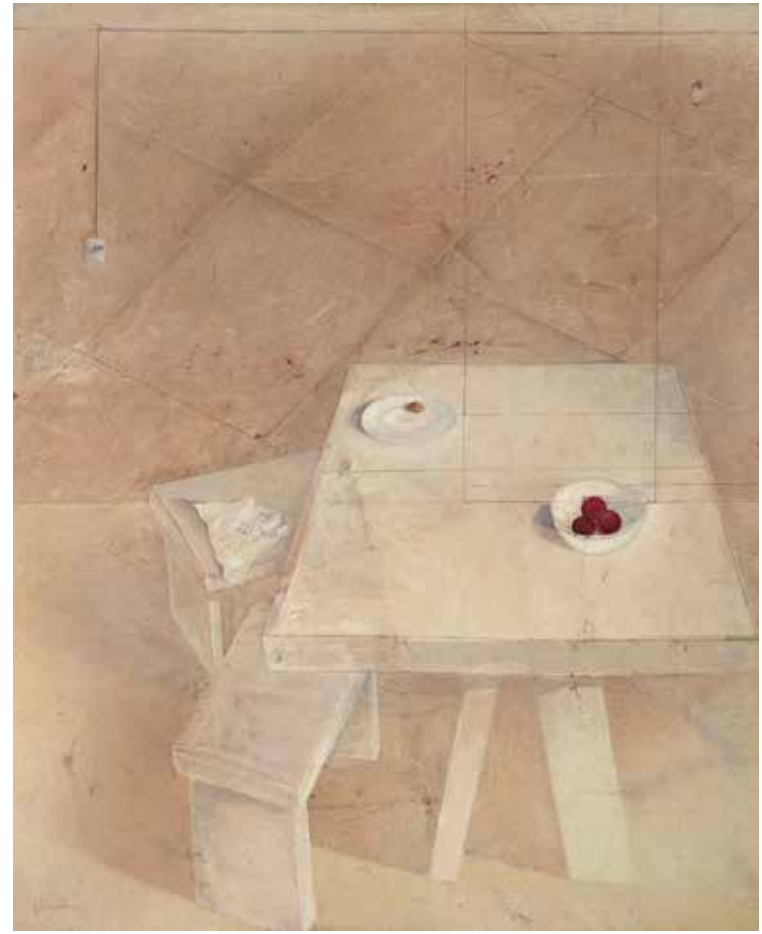

Mesa con frutas
circa 1985
73,5 x 60 cm
Pintura al tremp sobre fusta

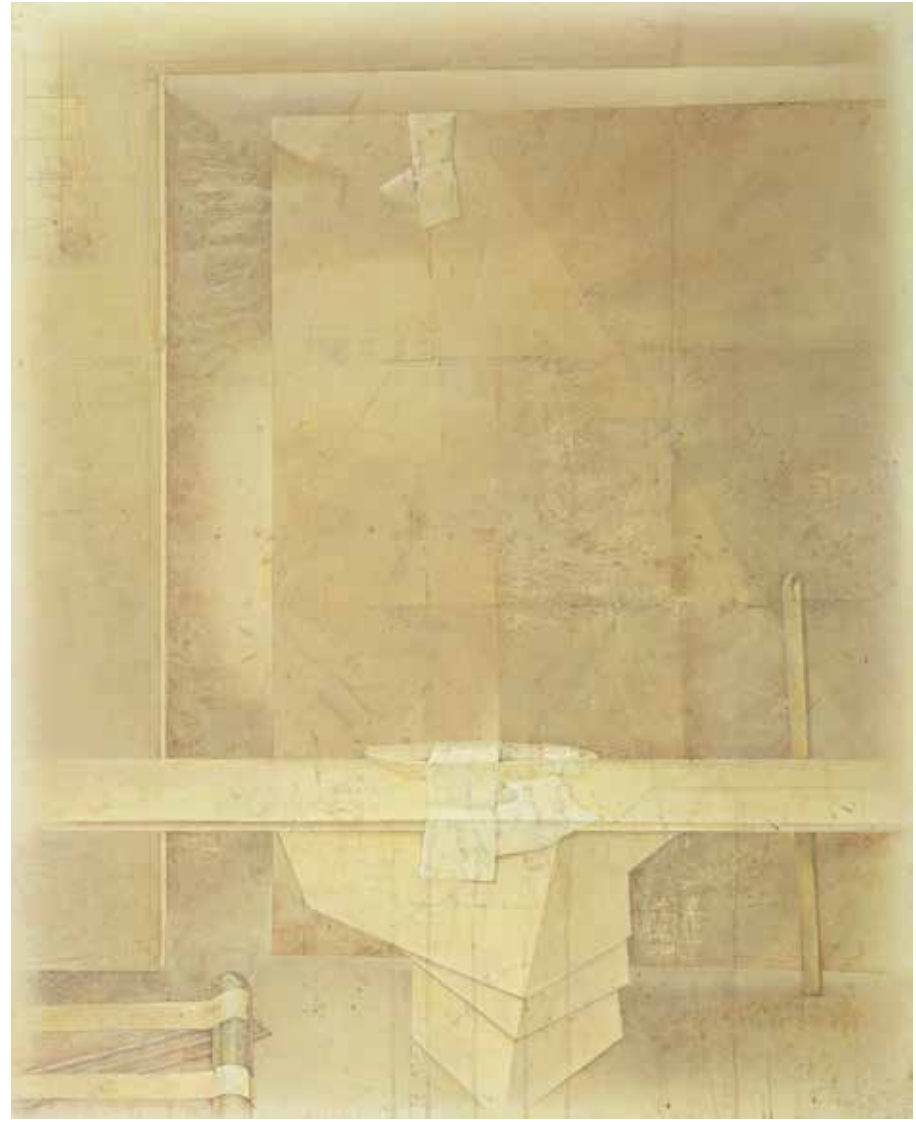

Sense títol
circa 1985
99,8 x 80,5 cm
Pintura al tremp sobre fusta

El deseo y la representación
circa 1985
73 x 60 cm
Pintura al tremp sobre fusta

Tejedora
circa 1985
73,6 x 60,2 cm
Pintura al tremp sobre fusta

Togado en la azotea
circa 1985
55 x 46 cm
Pintura al tremp sobre fusta

Taller
circa 1985
60,5 x 73,2 cm
Pintura al tremp sobre fusta

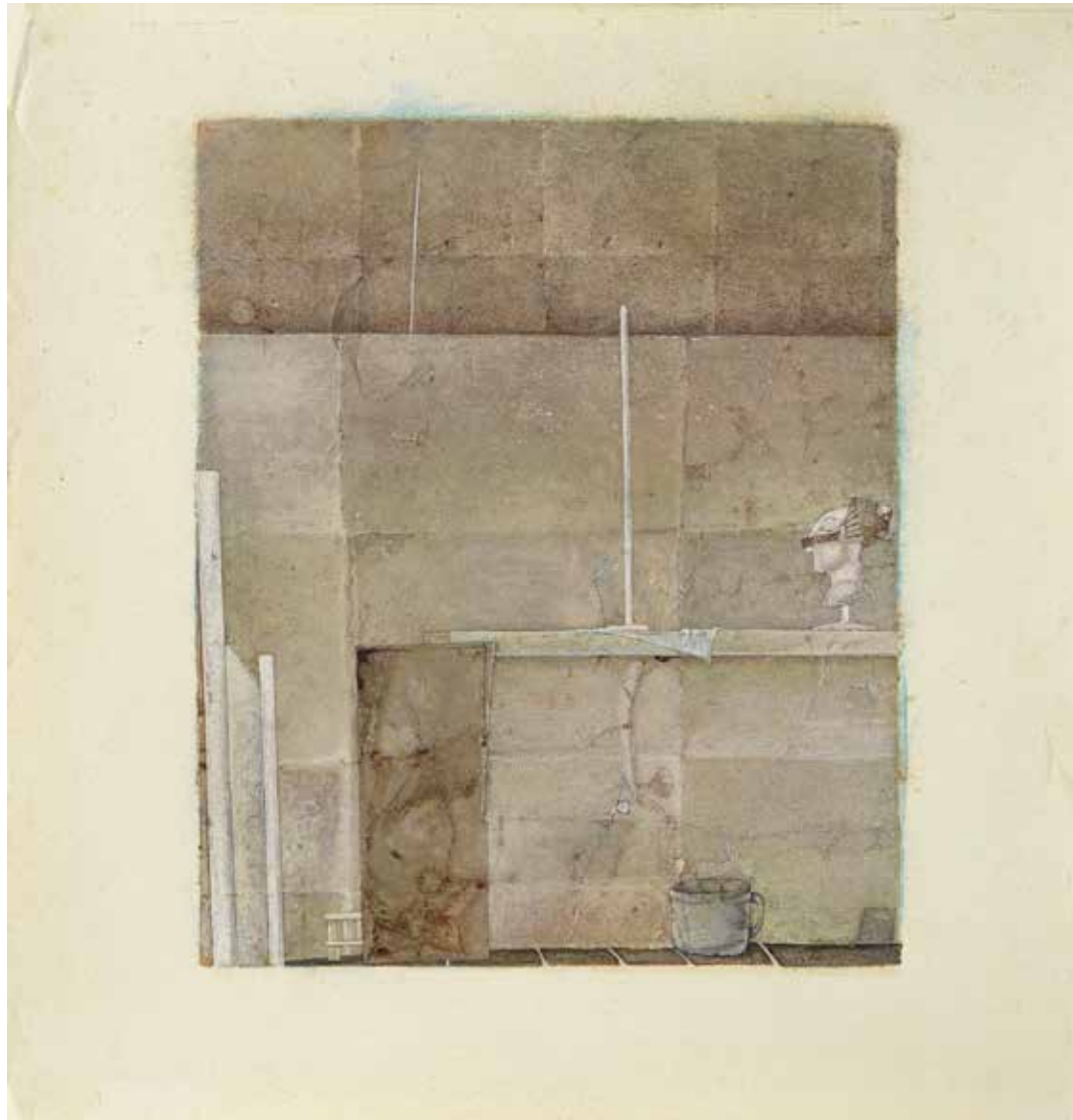

Sense títol
circa 1985
41,7 x 40,3 cm
Tècnica mixta sobre paper

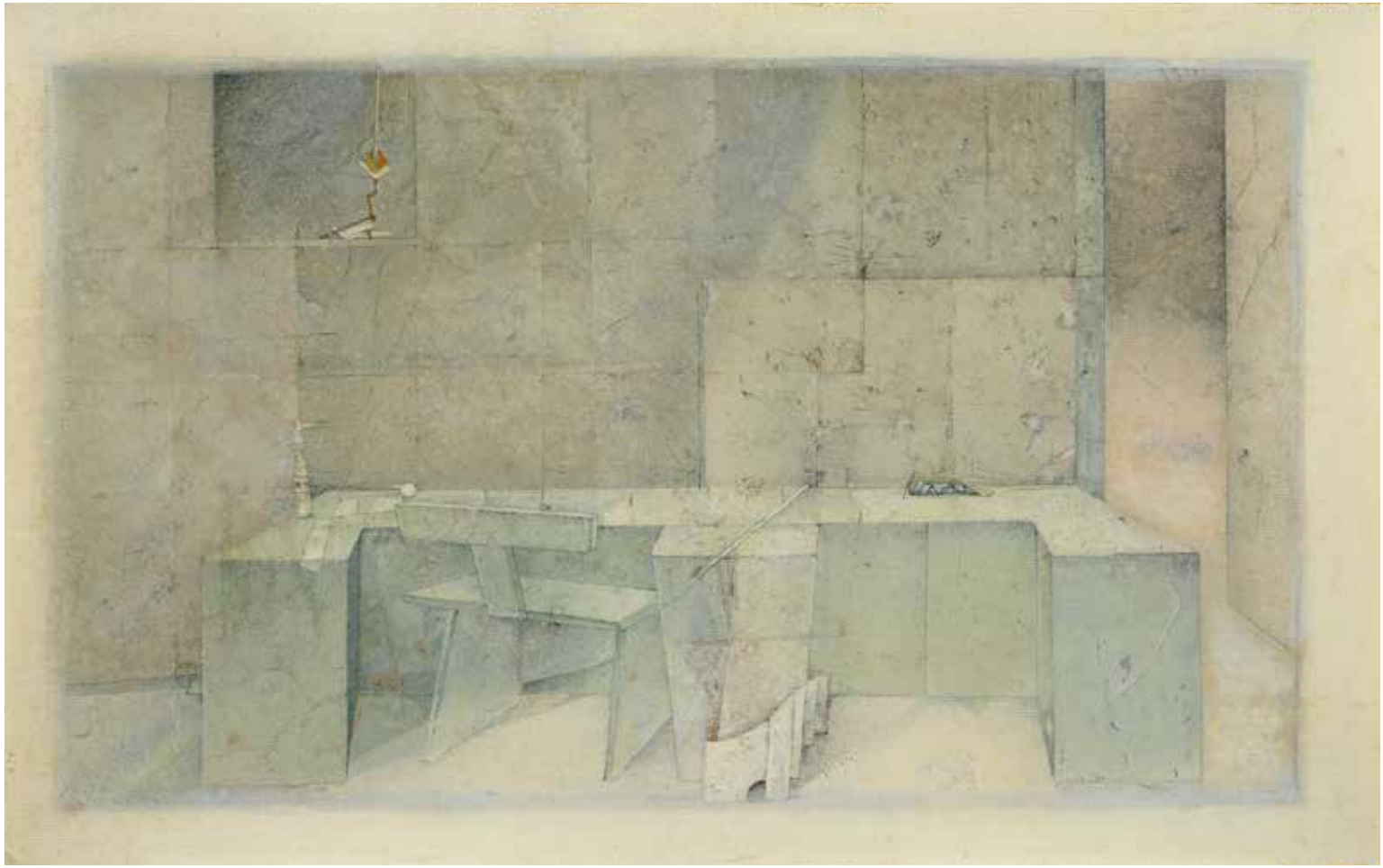

Sense títol
circa 1985
39,3 x 62 cm
Tècnica mixta sobre paper

Sense títol
circa 1985
60 x 72,8 cm
Pintura al tremp sobre fusta

Sense títol
circa 1987
100,2 x 80,4 cm
Tècnica mixta sobre fusta

Sense títol
circa 2003
37,5 x 32 cm
Tècnica mixta sobre tela

Sense títol
circa 2003
34,2 x 29,6 cm
Tècnica mixta sobre tela

De nuevo, el sillón de Tito, sin Tito
circa 2011
81 x 65 cm
Tècnica mixta sobre fusta

Sense títol
circa 2009
99.6 x 81 cm
Tècnica mixta sobre tela

Sense títol
circa 2009
81,2 x 100 cm
Tècnica mixta sobre fusta

Sense títol
1978
53,8 x 39,8 cm
Tinta xinesa sobre paper

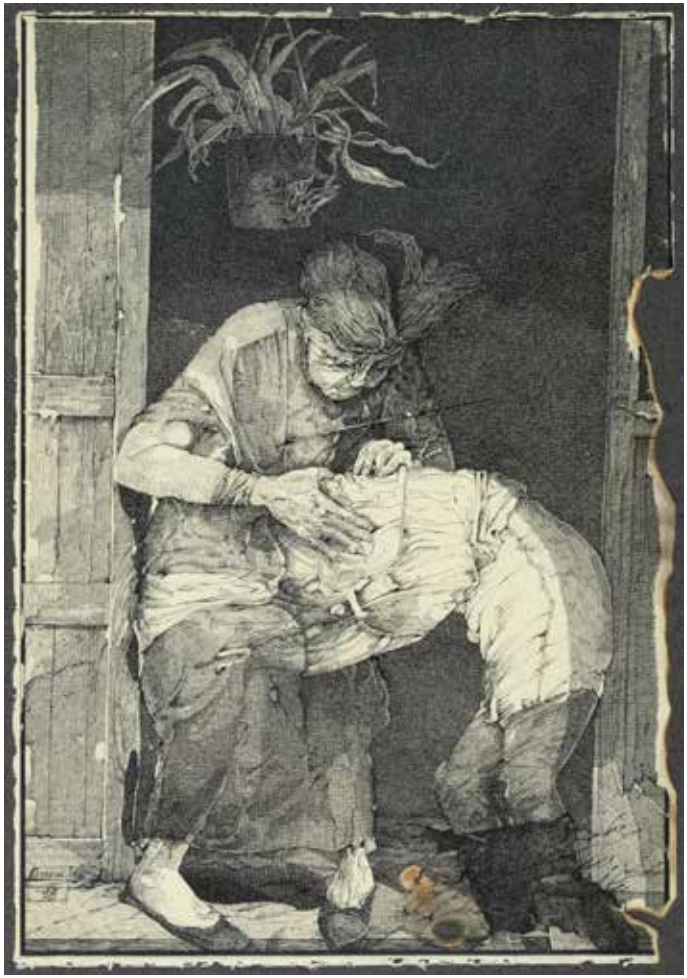

Sense títol
1978
47,2 x 32,7 cm
Tinta xinesa sobre paper

El patriarca
1978
53,5 x 39,2 cm
Tinta xinesa sobre paper

Relativitat
1983
39,5 x 40 cm
Tinta xinesa sobre paper

Uno, dos, tres
circa 1983
40,6 x 40,6 cm
Tinta xinesa sobre paper

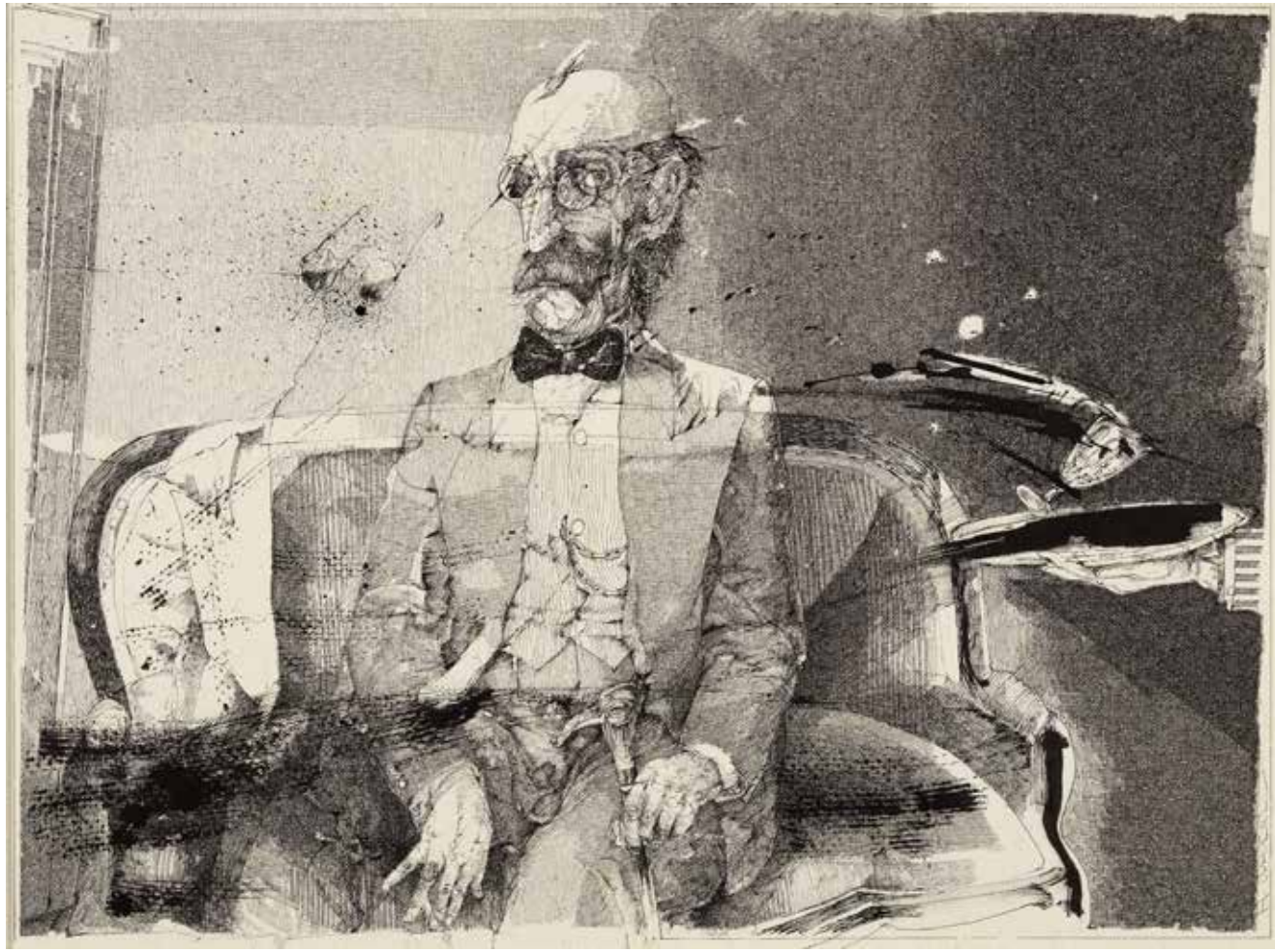

Sense títol
circa 1982
42 x 55 cm
Tinta sobre paper

museu
ARXIU

Can Caralt - Carretera de Sant Vicenç, 14
08392 Sant Andreu de Llavaneres

www.ajllavaneres.cat/museu

COL·LECCIÓ BASSAT
ART CONTEMPORANI DE CATALUNYA
NAU GAUDÍ
MATARÓ

CONSORCI MUSEU D'ART CONTEMPORANI DE MATARÓ

Ajuntament de Mataró

FUNDACIÓ CARMEN & LLUÍS BASSAT

Llavaneres
Compartim privilegi

Ajuntament de
Sant Andreu de Llavaneres

Diputació Barcelona